

Zásadní změny v účetnictví dle právních předpisů České republiky od 1.1.2016

Tento materiál obsahuje aktuální informace pro přijímací řízení studentů na magisterský stupeň studia na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze, oboru Podnikání a administrativa.

Studenti absolvovali předměty týkající se účetnictví v právním stavu platném k 31.1.2015. V důsledku novely zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví (dále jen ZoÚ) a vyhlášky č. 500/2002 Sb. (dále jen vyhlášky) došlo **k 1.1.2016 v účetnictví k významným změnám**. Předkládaný materiál poskytuje přehled zásadních změn v účetnictví pro účetní jednotky, které vedou účetnictví podle právních předpisů České republiky. V následujícím textu je uvedeno nové vymezení účetních jednotek jsou ustanoveny tzv. „kategorie účetních jednotek“, je stručně nastíněn obsah účetní závěrky a jsou uvedeny druhy ekonomických činností s odkazy na příslušné paragrafy právních předpisů. U změn názvů účtů, čísel účtů a účtování je uvedeno účtování do 31.12.2015 a aktualizované účtování platné od 1.1.2016. Uvedená řešení po novele ZoÚ účinné od 1.1.2016 jsou použita v testech k přijímacímu řízení.

1. Klasifikace účetních jednotek

Dle novely ZoÚ k 1.1.2016 § 1b byly nově stanoveny kategorie účetních jednotek, viz následující tabulka.

Kategorie účetní jednotky	Hraniční hodnota		
	Aktiva v mil. Kč	Obrat v mil. Kč	Počet zaměstnanců
mikro ¹⁾	9	18	10
malá ¹⁾	100	200	50
střední ¹⁾	500	1000	250
velká	Překračuje k rozvahovému dni dvě hraniční hodnoty střední kategorie		

Zdroj: Dle ZoÚ (§ 1b)

¹⁾ K rozvahovému dni nepřekračuje alespoň dvě z daných kritérií.

2. Účetní závěrka

Účetní závěrka představuje soubor účetních (finančních) výkazů. Dle zákona o účetnictví (§ 18) je účetní závěrka nedílný celek a tvoří ji

- a) **rozvaha** (bilance),
- b) **výkaz zisku a ztráty**,
- c) **příloha**, která vysvětluje a doplňuje informace obsažené v účetních výkazech.

Účetní závěrka obchodních společností zahrnuje i **přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu**. Tyto přehledy nemusí sestavovat malé a mikro účetní jednotky a dále finanční instituce (banky, pojišťovny atd.)

V širším slova smyslu je účetní závěrka chápána jako proces, který je zahájen inventarizací, pokračuje účetní uzávěrkou (uzavřením účtů, resp. uzavřením účetních knih), sestavením výkazů, jejich ověřením, schválením, zveřejněním a archivací.

Účetní jednotky sestavují účetní závěrku

- a) **v plném,**
- b) **ve zkráceném rozsahu.**

Ve zkráceném rozsahu mohou sestavit účetní závěrku účetní jednotky, které nejsou povinny mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

3. Druhy evidence podnikatelských činností

Druhy evidence ekonomických činností dle právních předpisů České republiky k 1.1.2016:

- **Daňová evidence**
Dle zákona o daních z příjmů. Fyzické osoby (OSVČ) - nejsou účetními jednotkami.
- **Jednoduché účetnictví**
Dle § 13b Zákona o účetnictví. (Ne podnikatelské subjekty)
- **Účetnictví (podvojně) ve zjednodušeném rozsahu**
Dle § 9 zákona o účetnictví. (Ne podnikatelské subjekty)
- **Účetnictví (podvojně) v plném rozsahu**
Nestanoví-li zákon o účetnictví nebo zvláštní právní předpis jinak, účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v plném rozsahu.
- **Účetnictví dle mezinárodních účetních standardů IFRS**
Dle § 19a, § 23a zákona o účetnictví.

4. Změny názvů účtů

V souladu s vzorovým účtovým rozvrhem (který je rozpracováním směrné účtové osnovy a dalších ustanovení vyhlášky a ZoÚ) platným od 1.1.2016 byla provedena změna názvů některých účtů. V tabulce 1 jsou uvedeny účty, u kterých se zásadněji změnil název. Obsah účtů se nemění.

Tabulka 1: Nové názvy účtů

Účet	Původní název	Název od 1.1.2016
022	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	Hmotné movité věci a jejich soubory
041	Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek
042	Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
221	Bankovní účty	Peněžní prostředky na účtech

5. Změny čísel účtů

Podstatnou změnou v účetnictví ČR od 1.1.2016 je umístění veškerých účtů **aktivací do nákladů**, stejně tak jako všech účtů „**změna stavu zásob**“. Při aktivaci a produkci výrobků, nedokončené výroby a zvířat oběžného majetku již tedy nejsou navyšovány výnosy, ale jsou snižovány (upravovány) náklady. Nová čísla dotyčných účtů jsou uvedena v tabulce 2.

Tabulka 2: Nová čísla účtů

Název účtu	Původní číslo účtu	Číslo účtu od 1.1.2016
Změna stavu nedokončené výroby	611	581
Změna stavu výrobků	613	583
Změna stavu zvířat	614	584
Aktivace materiálu a zboží	621	585
Aktivace vnitropodnikových služeb	622	586
Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku	623	587
Aktivace dlouhodobého hmotného majetku	624	588

6. Změny v účtování

Od 1.1.2016 je změněn způsob zachycení daru přijatého účetní jednotkou. Dříve bylo přijetí daru účtováno na účet 413 – Ostatní kapitálové fondy. Nově jsou **přijaté dary účtované do výnosů**; nepeněžní dar na účet **648 – Ostatní provozní výnosy**, peněžní dar na účet **668 – Ostatní finanční výnosy**. Původní a nové účetní zachycení daru je znázorněno v tabulce 3 a to na příkladu daru ve formě pozemku a finančních prostředků přijatých na běžný účet u peněžního ústavu.

Tabulka 3: Nové zaúčtování daru

Název účtu	Původní účetní předpis	Účetní předpis od 1.1.2016
Pozemek přijatý darem	031/413	031/ 648
Peněžní prostředky přijaté darem na běžný účet	221/413	221/ 668

Od 1.1.2016 byla zrušena v české právní úpravě účetnictví oblast mimořádných nákladů a výnosů. Nyní se rozlišují **náklady a výnosy pouze z provozní a finanční činnosti** a ve výkazu zisku a ztráty je zobrazen výsledek hospodaření také pouze z provozní a finanční oblasti. Dříve se škody způsobené přírodní katastrofou účtovaly na účet 582 – Škody. Nově je pro toto zaúčtování používán účet **547 – Mimořádné provozní náklady**. Pro účetní zobrazení náhrady škody způsobené přírodní katastrofou se dříve používal účet 688 – Ostatní mimořádné výnosy, nově je používán účet **648 – Ostatní provozní výnosy**. V tabulce 4 je uvedeno účetní zobrazení škod způsobených přírodní katastrofou dříve účtovaných v mimořádných nákladech a zároveň je uvedeno účetní zobrazení přiznání náhrady od pojišťovny za takto způsobenou škodu.

Tabulka 4: Nové zaúčtování škody způsobené přírodní katastrofou a náhrady této škody

Název účtu	Původní účetní předpis	Účetní předpis od 1.1.2016
Škoda způsobená přírodní katastrofou – vnitřní účetní doklad	582/Aktivní účet	547/Aktivní účet
Náhrada škody přiznaná pojišťovnou – vnitřní účetní doklad	378- Jiné pohledávky/ 688	378- Jiné pohledávky/ 648

V návaznosti na uvedené změny přestává též existovat výsledek hospodaření z mimořádné činnosti. **Výsledek hospodaření před zdaněním** se tedy vypočte jako **součet provozního výsledku hospodaření a finančního výsledku hospodaření**.

Poznámka:

Studijní materiály – skripta „Účetnictví pro podnikatele“ autorů Stárová a kol., rok vydání 2017, jsou k dispozici v aktualizovaném znění v reprografickém studiu na PEF ČZU v Praze.